

Belastingdienst

**Memo fiscale gevolgen niet tijdig
aanpassen pensioenregeling aan
gewijzigde fiscale kaders en hoe fiscale
onzuiverheid te voorkomen**

Datum 23 oktober 2025

Colofon

Contactpersoon	Centraal Aanspreekpunt Pensioenen Corporate Dienst Vaktechniek centraal.aanspreekpunt.pensioenen@belastingdienst.nl
----------------	---

Inhoud

INLEIDING	4
1 WANNEER ONTSTAAT FISCALE ONZUIVERHEID?	5
1.1 DE OMKEERREGEL	5
1.2 NIET VOLDOEN AAN FISCALE EISEN	5
1.3 VOORBEELD	5
2 OPGEBOUWDE AANSPRAKEN	6
2.1 GEVOLGEN VOOR DE WERKGEVER	6
2.2 GEVOLGEN VOOR DE WERKNEMER	6
2.3 GEVOLGEN VOOR DE PENSIOENUITVOERDER	6
3 TOEKOMSTIGE AANSPRAKEN	8
3.1 GEVOLGEN VOOR DE WERKGEVER	8
3.2 GEVOLGEN VOOR DE WERKNEMER	8
3.3 GEVOLGEN VOOR DE PENSIOENUITVOERDER	9
4 HOE KAN FISCALE ONZUIVERHEID VOORKOMEN WORDEN?	10
4.1 PENSIOENREGELING TIJDIG AANPASSEN	10
4.1.1 <i>Pensioenregeling tijdig voorleggen, 19c-beschikking</i>	10
4.2 DE PENSIOENOVEREENKOMST TIJDIG BEËINDIGEN	10
4.2.1 <i>Beëindigen uitvoeringsovereenkomst niet voldoende</i>	11
4.2.2 <i>Gevolgen gelden voor gehele pensioenregeling</i>	11
5 MEER INFORMATIE	12

Inleiding

Dit memo behandelt de fiscale gevolgen wanneer een pensioenregeling niet tijdig wordt aangepast aan gewijzigde fiscale wet- en regelgeving. Ook wordt aangegeven wat kan worden gedaan om deze fiscale gevolgen te voorkomen.

De invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) vormt de aanleiding voor dit memo, maar de problematiek doet zich voor bij elke wijziging in fiscale wet- en regelgeving waarbij aanpassing van de pensioenregeling is vereist.

De Wtp is op 1 juli 2023 in werking getreden. Alle op dat moment bestaande pensioenregelingen moeten in de transitieperiode tot 1 januari 2028¹ worden omgezet in pensioenregelingen die voldoen aan de voorwaarden van de Wtp. Alleen pensioenregelingen die voldoen aan de voorwaarden van de eerbiedigende werking hoeven niet volledig te worden omgezet. Voor deze regelingen geldt eerbiedigende werking voor de leeftijdsafhankelijke progressieve premie. Overigens dient de regeling voor de overige onderdelen binnen de transitieperiode te worden omgezet in een regeling die voldoet aan de voorwaarden van de Wtp.

Dit memo is opgesteld in samenwerking met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

In dit memo komen de volgende onderwerpen aan de orde.

- Wanneer ontstaat fiscale onzuiverheid?
- Opgebouwde aanspraken
 - Gevolgen voor de werkgever
 - Gevolgen voor de werknemer
 - Gevolgen voor de pensioenuitvoerder
- Toekomstige aanspraken
 - Gevolgen voor de werkgever
 - Gevolgen voor de werknemer
 - Gevolgen voor de pensioenuitvoerder
- Hoe kan fiscale onzuiverheid voorkomen worden?
- Meer informatie

¹ In de Wtp is een uiterlijke transitiedatum van 1 januari 2027 opgenomen. Het parlement behandelt een wetsvoorstel dat deze datum opschuift naar 1 januari 2028.

1 Wanneer ontstaat fiscale onzuiverheid?

1.1 De omkeerregel

Volgens artikel 10, eerste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB) is loon al hetgeen dat uit een dienstbetrekking of een vroegere dienstbetrekking wordt genoten. Aanspraken op toekomstige uitkeringen vallen hier ook onder en worden direct belast. Er gelden uitzonderingen, zoals aanspraken die genoemd worden in artikel 11, eerste lid, onderdeel c, Wet LB: tot het loon behoren niet aanspraken ingevolge een pensioenregeling, een en ander volgens de in of krachtens hoofdstuk IIB van de Wet LB gestelde normeringen en beperkingen. Voor deze pensioenaanspraken geldt de zogenoemde omkeerregel. Deze regel houdt in dat –in afwijking van de hoofdregel– de toegekende aanspraak niet als loon in aanmerking wordt genomen en dat de uit die aanspraak voortvloeiende uitkeringen belast zijn. In aanvulling op de toepassing van de omkeerregel op de aanspraken, is in artikel 11, eerste lid, onderdeel j, onder 1°, Wet LB opgenomen dat bijdragen die op het loon van de werknemer worden ingehouden als bijdrage ingevolge een pensioenregeling eveneens niet tot het loon behoren.

1.2 Niet voldoen aan fiscale eisen

Bij elke wijziging van de fiscale pensioenregels geldt een overgangstermijn die partijen die bij de wijziging betrokken zijn, de tijd moet geven om pensioenregelingen aan te passen. Wanneer een pensioenregeling door het uitblijven van de tijdige aanpassing in fiscale zin niet langer als een pensioenregeling is aan te merken, worden de aanspraken ingevolge die regeling op dat moment fiscaal onzuiver. Dit heeft doorgaans ingrijpende fiscale gevolgen.

Op het tijdstip dat onmiddellijk voorafgaat aan het onzuiver worden, wordt op grond van artikel 19b, eerste lid, onderdeel a, Wet LB de opgebouwde aanspraak aangemerkt als loon uit een vroegere dienstbetrekking van de (gewezen) werknemer. Als deze is overleden, is dat de gerechtigde tot de aanspraak. De pensioenopbouw valt vanaf het moment van onzuiver zijn, niet langer onder de omkeerregel. Dat betekent dat de pensioenpremies niet langer zijn vrijgesteld en direct worden belast als loon uit tegenwoordige dienstbetrekking.

Bij de toepassing van artikel 19b Wet LB is op grond van artikel 6, vijfde lid, Wet LB de pensioenuitvoerder de inhoudingsplichtige voor de loonheffing. Daarnaast is de (gewezen) werknemer (of wanneer deze is overleden, de gerechtigde tot de aanspraak) op grond van artikel 30i, eerste lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen revisierente verschuldigd. De revisierente bedraagt maximaal 20% van de waarde van de aanspraak. De pensioenuitvoerder is op grond van artikel 44b, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 aansprakelijk voor de belasting die de gerechtigde verschuldigd is voor het onzuiver worden van de pensioenaanspraken en voor de revisierente.

1.3 Voorbeeld

De pensioenaanspraak van een werknemer wordt onzuiver. De waarde van de aanspraak bedraagt op het moment direct voorafgaande aan het onzuiver worden € 200.000. De fiscale claim wordt als volgt berekend:

Loon uit vroegere dienstbetrekking:	$€ 200.000 * 49,5\%^2 =$	€ 99.000
Revisierente:	$€ 200.000 * 20\% =$	<u>€ 40.000</u>
Totale fiscale claim:		€ 139.000

² Ervan uitgaande dat de volledige waarde van de pensioenaanspraak in de hoogste belastingschijf valt.

2 Opgebouwde aanspraken

2.1 Gevolgen voor de werkgever

Wanneer een pensioenregeling niet tijdig is aangepast aan de gewijzigde fiscale regels en een pensioenaanspraak fiscaal niet langer als zodanig is aan te merken, blijft civielrechtelijk nog steeds sprake van een pensioentoezegging. De werkgever en werknemer zijn immers samen arbeidsvoorwaardelijk een pensioenregeling overeengekomen.

Een werkgever kan in principe niet eenzijdig beslissen om een pensioenregeling stop te zetten. Pensioen is immers een arbeidsvoorwaarde, waarbij voor een wijziging de instemming van de werknemer en/of overlegorganen (zoals de ondernemingsraad) doorgaans noodzakelijk is.

2.2 Gevolgen voor de werknemer

De uit de regeling voortvloeiende opgebouwde pensioenaanspraak wordt op het onmiddellijk daaraan voorafgaande tijdstip als loon uit vroegere dienstbetrekking van de werknemer aangemerkt. De pensioenuitvoerder is inhoudingsplichtige voor de verschuldigde loonheffing. Volgens het voorbeeld uit paragraaf 1.3 moet de pensioenuitvoerder € 99.000 loonheffing afdragen. De werknemer moet de waarde van de pensioenaanspraak in zijn aangifte inkomstenbelasting opnemen. Hij kan hierbij de door de pensioenuitvoerder afgedragen loonheffing als voorheffing in zijn aangifte inkomstenbelasting in aanmerking nemen.

De werknemer is maximaal 20% revisierente over de waarde van de pensioenaanspraak verschuldigd. Dit moet hij aangeven bij zijn aangifte inkomstenbelasting. Volgens het voorbeeld uit paragraaf 1.3 is dat een bedrag van € 40.000. De pensioenaanspraak valt onder de bescherming van de Pensioenwet. De werknemer kan de te betalen revisierente daardoor niet opnemen uit zijn pensioenvermogen.

Nadat de pensioenaanspraak tot het belaste loon is gerekend, verlaat de pensioenaanspraak de loonsfeer en telt de waarde ervan voor de werknemer mee als vermogensbestanddeel voor het bepalen van het inkomen uit sparen en beleggen (box 3).

De eenmalige (fiscale) verhoging van het inkomen kan gevolgen hebben voor de hoogte van de persoonsgebonden aftrekposten (zoals giften en zorgkosten). Het drempelbedrag voor deze aftrekposten wordt bepaald op basis van onder andere het box 1 inkomen. Het hogere brutoloon en het inkomen uit sparen en beleggen kunnen gevolgen hebben voor inkomensafhankelijke regelingen zoals bijvoorbeeld toeslagen.

2.3 Gevolgen voor de pensioenuitvoerder

De uit de regeling voortvloeiende pensioenaanspraak wordt op het onmiddellijk daaraan voorafgaande tijdstip als loon uit een vroegere dienstbetrekking van de werknemer aangemerkt. De pensioenuitvoerder is inhoudingsplichtige voor de verschuldigde loonheffing. Volgens het voorbeeld uit paragraaf 1.3 moet de pensioenuitvoerder € 99.000 loonheffing afdragen aan de Belastingdienst.

De pensioenuitvoerder is aansprakelijk voor de revisierente. Dit betekent dat als de werknemer de verschuldigde revisierente niet aangeeft bij zijn aangifte

inkomstenbelasting of niet betaalt, de Belastingdienst -nadat invordering niet mogelijk is gebleken- de aansprakelijkheid van de pensioenuitvoerder kan inroepen. Volgens het voorbeeld uit paragraaf 1.3 gaat het om een bedrag van € 40.000.

Nadat de pensioenaanspraak tot het belaste loon is gerekend, verlaat de pensioenaanspraak de loonsfeer en telt de waarde ervan voor de werknemer mee als vermogensbestanddeel voor het bepalen van het inkomen uit sparen en beleggen (box 3). De pensioenuitvoerder is verplicht om de waarde van de netto-aanspraak jaarlijks te renseigneren aan de Belastingdienst.

3 Toekomstige aanspraken

3.1 Gevolgen voor de werkgever

Wanneer een pensioenregeling niet tijdig is aangepast aan de gewijzigde fiscale regels en dus niet meer voldoet aan de fiscale wet- en regelgeving, blijft civielrechtelijk nog steeds sprake van een pensioentoezegging. De werkgever en werknemer zijn immers samen arbeidsvoorwaardelijk een pensioenregeling overeengekomen. Het fiscaal onzuiver worden van de aanspraken ingevolge deze pensioenregeling betekent niet dat de pensioenregeling vanaf dat moment komt te vervallen.

De werkgever is verplicht om de pensioenregeling onder te brengen bij een toegelaten pensioenuitvoerder zoals een pensioenfonds, verzekeraar of premiepensioeninstelling. Hoogstwaarschijnlijk zal een pensioenuitvoerder geen pensioenregeling uitvoeren die in strijd is met de Pensioenwet omdat deze dan een bestuurlijke boete riskeert.³ Het is daarom aannemelijk dat de pensioenuitvoerder de uitvoering van de regeling opzegt, als deze niet binnen de transitieperiode is omgezet naar een regeling die voldoet aan de voorwaarden van de Wtp.

Ook als de uitvoering van de regeling is opgezegd, is nog steeds sprake van een pensioenregeling die moet worden nagekomen. Er wordt echter niet langer voldaan aan het wettelijke onderbrengingsvereiste van artikel 23 van de Pensioenwet. De werkgever loopt hierdoor een financieel risico. Hij kan een bestuurlijke boete⁴ opgelegd krijgen. Daarnaast kan hij bij arbeidsongeschiktheid of overlijden zelf aangesproken worden door een werknemer of nabestaande(n) voor een uitkering van een arbeidsongeschiktheidspensioen, partnerpensioen en/of wezenpensioen.

De pensioenopbouw valt vanaf het moment van onzuiver worden niet langer onder de omkeerregel. Dat betekent dat de pensioenpremies en eventuele eigen bijdragen niet langer zijn vrijgesteld en direct worden belast als loon uit tegenwoordige dienstbetrekking. De werkgever is als inhoudingsplichtige verantwoordelijk voor de afdracht van de loonheffingen over deze toekomstige pensioenpremies en eventuele eigen bijdragen.

3.2 Gevolgen voor de werknemer

De werkgeversbijdrage en eventueel in te houden werknemersbijdrage in de pensioenopbouw vormen voortaan belastbaar loon. Hoewel de werknemer het hogere belastbare loon niet daadwerkelijk ontvangt moet wel loonheffing worden ingehouden. Hierdoor ontvangt de werknemer een lager nettoloon.

De verhoging van het belastbare loon kan gevolgen hebben voor de hoogte van de persoonsgebonden aftrekposten (zoals giften en zorgkosten). Het drempelbedrag voor deze aftrekposten wordt onder andere bepaald op basis van het box 1 inkomen, waar het fiscale loon onderdeel van uitmaakt. Het hogere belastbare loon kan ook gevolgen hebben voor inkomensafhankelijke regelingen zoals bijvoorbeeld toeslagen.

³ Volgens artikelen 10a, 10b, 10c en 176 Pensioenwet en artikel 51a Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

⁴ Artikel 23 en 176 Pensioenwet (categorie 2, basisbedrag € 500.000).

De waarde van de pensioenaanspraak telt voor de werknemer mee als vermogensbestanddeel voor het bepalen van het inkomen uit sparen en beleggen (box 3).

Wanneer de pensioenuitvoerder de uitvoering van de pensioenregeling heeft opgezegd, is het nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidspensioen niet meer verzekerd. Omdat de pensioenregeling nog steeds bestaat, kan de werkgever bij ingang van het ouderdomspensioen, dan wel bij arbeidsongeschiktheid of overlijden aangesproken worden door een werknemer of nabestaande(n) voor een uitkering van een ouderdomspensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen, partnerpensioen en/of wezenpensioen. De werknemer of nabestaande(n) lopen hiermee een financieel risico omdat de werkgever mogelijk financieel niet in staat is om dat te betalen.

3.3 Gevolgen voor de pensioenuitvoerder

Zoals in paragraaf 3.1 is aangegeven, is het niet aannemelijk dat een uitvoerder een pensioenregeling uitvoert die niet voldoet aan de Pensioenwet. Er vindt in dat geval geen toekomstige opbouw plaats bij de pensioenuitvoerder.

4 Hoe kan fiscale onzuiverheid voorkomen worden?

4.1 Pensioenregeling tijdig aanpassen

Om te voorkomen dat pensioenaanspraken niet langer als zodanig aan te merken zijn, moet de pensioenregeling tijdig worden aangepast aan de gewijzigde wet- en regelgeving. De Wtp is op 1 juli 2023 in werking getreden. Alle op dat moment bestaande pensioenregelingen moeten in de transitieperiode tot 1 januari 2028⁵ worden omgezet in pensioenregelingen die voldoen aan de voorwaarden van de Wtp. Alleen pensioenregelingen die voldoen aan de voorwaarden van de eerbiedigende werking (artikel 220e Pensioenwet en artikel 38r Wet LB) hoeven niet volledig te worden omgezet. Voor deze regelingen geldt eerbiedigende werking alleen voor de leeftijdsafhankelijke progressieve premie. Voor de overige onderdelen dient de regeling binnen de transitieperiode te worden omgezet in een regeling die voldoet aan de voorwaarden van de Wtp.

4.1.1 *Pensioenregeling tijdig voorleggen, 19c-beschikking*

Om zeker te weten dat de gewijzigde of nieuwe pensioenregeling voldoet aan de nieuwe fiscale eisen en de aanspraken niet fiscaal onzuiver zijn, kan de pensioenregeling ter beoordeling voorgelegd worden aan de Belastingdienst. Dit dient te gebeuren vóórdat de pensioenregeling dan wel een wijziging van de pensioenregeling wordt ingevoerd. Een en ander is geregeld in artikel 19c Wet LB. Zie ook [het bericht dat de Belastingdienst hierover heeft geplaatst](#) op de site van het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen.

Na het ter beoordeling voorleggen, kan de regeling daarna direct worden ingevoerd. Mocht dat nodig zijn, dan kan de regeling met terugwerkende kracht worden aangepast aan de geldende fiscale kaders. Hiermee wordt voorkomen dat de aanspraken ingevolge die pensioenregeling onzuiver worden. Een gevolg van deze wettelijke rechtsbescherming is dat op het moment dat de einddatum voor de aanpassing aan de nieuwe fiscale regels nadert, de regeling ook kan worden voorgelegd met een beroep op [V&A 08-080](#) en [V&A 08-081](#). Hierdoor kan het onzuiver worden van aanspraken ingevolge een nog niet geheel definitieve pensioenregeling onder voorwaarden worden voorkomen. V&A 08-080 behandelt de vraag aan welke voorwaarden het verzoek om een beschikking voor een pensioenregeling moet voldoen. V&A 08-081 gaat in op de vraag op welk moment het verzoek van de beoordeling dient te zijn gedaan. Dit neemt niet weg dat voldaan moet worden aan de voorwaarden en mijlpalen voor tijdige aanpassing van de pensioenregeling binnen de transitieperiode op grond van de Pensioenwet.

4.2 De pensioenovereenkomst tijdig beëindigen

Wanneer de pensioenregeling niet tijdig is aangepast aan het nieuwe fiscale kader kan onzuiverheid van de aanspraken alleen worden voorkomen door de pensioenregeling (de pensioenovereenkomst tussen werkgever en werknemer) uiterlijk op het moment dat de regeling had moeten worden aangepast, te beëindigen. Beëindiging van de regeling kan in principe niet zelfstandig door de werkgever worden besloten. Pensioen is immers een arbeidsvoorwaarde, waarbij voor een wijziging de instemming van de werknemer en/of overlegorganen (zoals de ondernemingsraad) doorgaans noodzakelijk is.

⁵ In de Wtp is een uiterlijke transitiedatum van 1 januari 2027 opgenomen. Het parlement behandelt een wetsvoorstel dat deze datum opschuift naar 1 januari 2028.

4.2.1 *Beëindigen uitvoeringsovereenkomst niet voldoende*

Het beëindigen van de uitvoering van de pensioenregeling door de pensioenuitvoerder uiterlijk op het moment dat de regeling aangepast had moeten worden, betekent niet dat de pensioenregeling eindigt. Beëindiging van de uitvoering voorkomt dus ook niet het onzuiver worden van de pensioenaanspraken. Als de regeling niet voldoet aan fiscale wet- en regelgeving, dan worden alle aanspraken ingevolge die regeling onzuiver, ook de aanspraken waarvan de uitvoering door de uitvoerder is opgezegd.

4.2.2 *Gevolgen gelden voor gehele pensioenregeling*

Tussen werkgever en werknemer kan fiscaal slechts één pensioenregeling bestaan. De gevolgen van het niet tijdig aanpassen van de pensioenregeling blijven daarom niet beperkt tot de opbouw vanaf 1 januari 2028. Het niet (tijdig) aanpassen van de pensioenregeling heeft gevolgen voor alle aanspraken die zijn opgebouwd gedurende de looptijd van de pensioenregeling tussen werkgever en werknemer. Dat een overschrijding van de begrenzings tot heffing over de hele aanspraak leidt, blijkt uit de toelichting van de Staatssecretaris van Financiën naar aanleiding van de uitspraak van rechtbank Gelderland van 5 november 2013.⁶ Uit deze toelichting blijkt dat artikel 19b Wet LB niet partieel kan worden toegepast: bij overschrijding van de wettelijke grenzen is niet slechts het bovenmatige deel van de aanspraak belast, maar de gehele aanspraak.

⁶ Toelichting staatssecretaris van 4 december 2013, nr. DGB 2013-6494, naar aanleiding van ECLI:NL:RBGEL:2013:4262.

5 Meer informatie

Meer informatie over de Wtp en tijdige aanpassing van de pensioenregeling is te vinden op:

- werkenaanonspensioen.nl
- pensioenduidelijkheid.nl
- Website van [Centraal Aanspreekpunt Pensioenen](https://www.centraalaanspreekpuntpensioenen.nl)

Disclaimer

Dit memo geeft een globaal overzicht van de fiscale gevolgen als een pensioenregeling niet tijdig wordt omgezet naar de voorwaarden van de Wtp. Omdat de feiten en omstandigheden van het geval bepalend zijn voor de eventuele fiscale gevolgen, kan dit memo niet volledig zijn. De Belastingdienst adviseert om in voorkomende gevallen de pensioenuitvoerder of een (pensioen)adviseur te raadplegen. De Belastingdienst, het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn niet aansprakelijk voor eventuele gevolgen die voortvloeien uit dit memo.